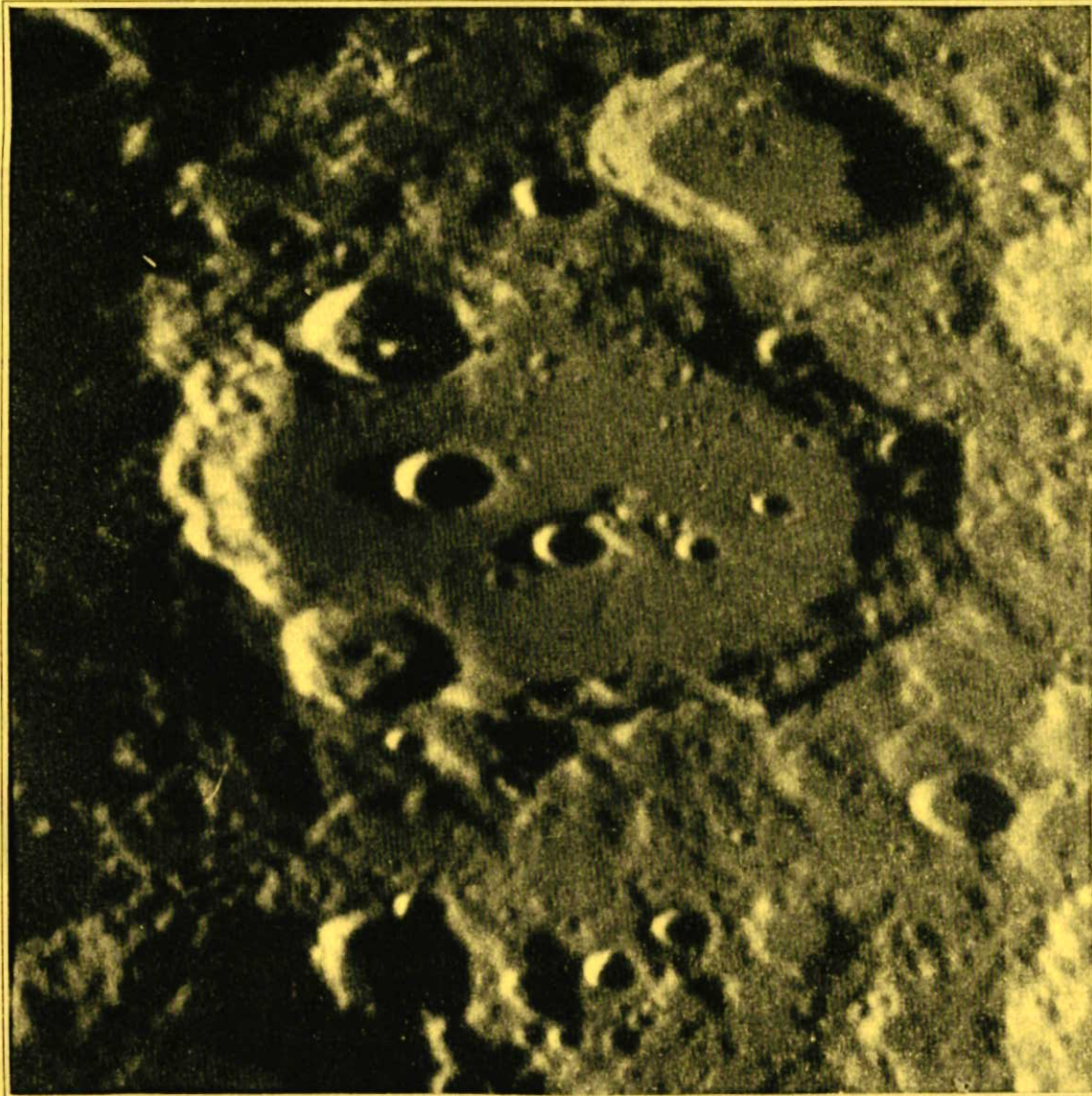

ASTRONOMISCHE KALENDER

1994

STERRENWACHT
Schrieversheide

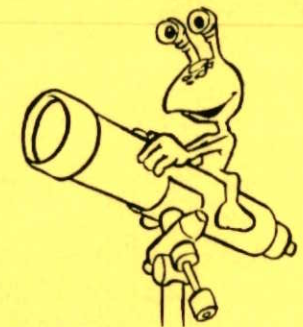
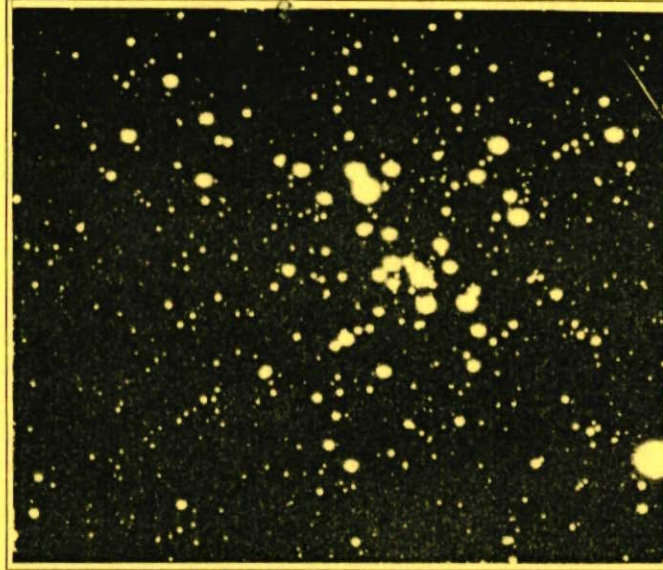
JANUARI

Vanaf ongeveer 22 januari is **Mercurius** kort na zonsondergang in het zuidwesten te zien.

Jupiter is de enige planeet aan de ochtendhemel.

Saturnus is 's avonds in het zuidwesten zichtbaar, maar de zichtbaarheid neemt af.

In de eerste week van januari hebben we kans om **meteoren** van de Boötidenzwerm te zien. De periodieke **komeet** Encke is met een niet te kleine telescoop aan de avondhemel te zien in het sterrenbeeld Waterman.

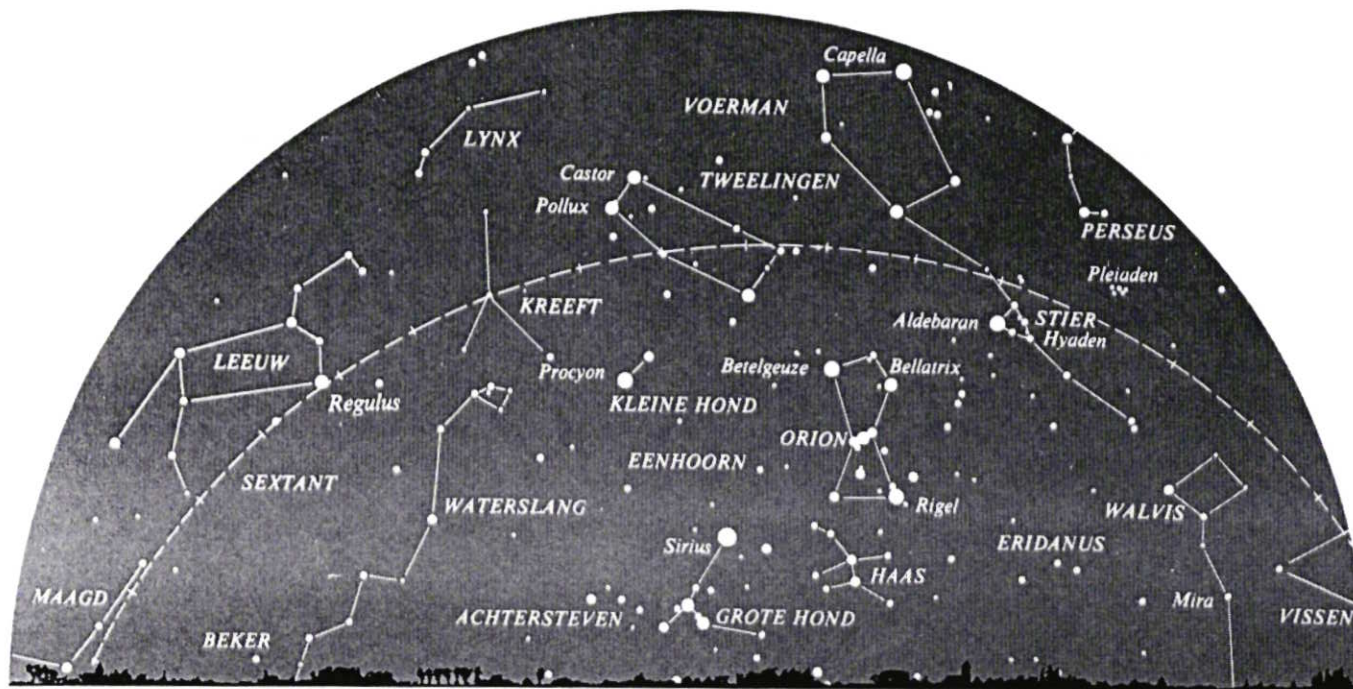
STERRENWACHT
Schrieversheide

Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
						1
2	3	4 Saturnusmaan Titan is goed waarneembaar	5	6 	7 De Maan staat 's morgens vlak bij Jupiter	8
9	10	11	12	13 	14	15
16 Sterbedekking van de ster k Piscium (Vissen) door de Maan	17	18	19	20 	21 Morgenvroeg staan de heldere Jupitermanen alle vier aan één kant van de planeet	22 De Maan staat vlak bij Aldebaran, de hoofdster van het sterrenbeeld Stier
23 De periodieke komeet Schwassmann-Wachmann gaat door het perihelium van zijn baan	24	25	26	27 Planetoïde 52 Europa is in oppositie in het sterrenbeeld Kreeft	28 	29
30 Planetoïde 4 Vesta passeert de ster 33 Psc (in Vissen) op korte afstand (5')	31					

FEBRUARI

Mercurius is aan het begin van de maand vroeg op de avond in het zuidwesten zichtbaar. De heldere planeet **Jupiter** is 's ochtends te zien in het sterrenbeeld Weegschaal.

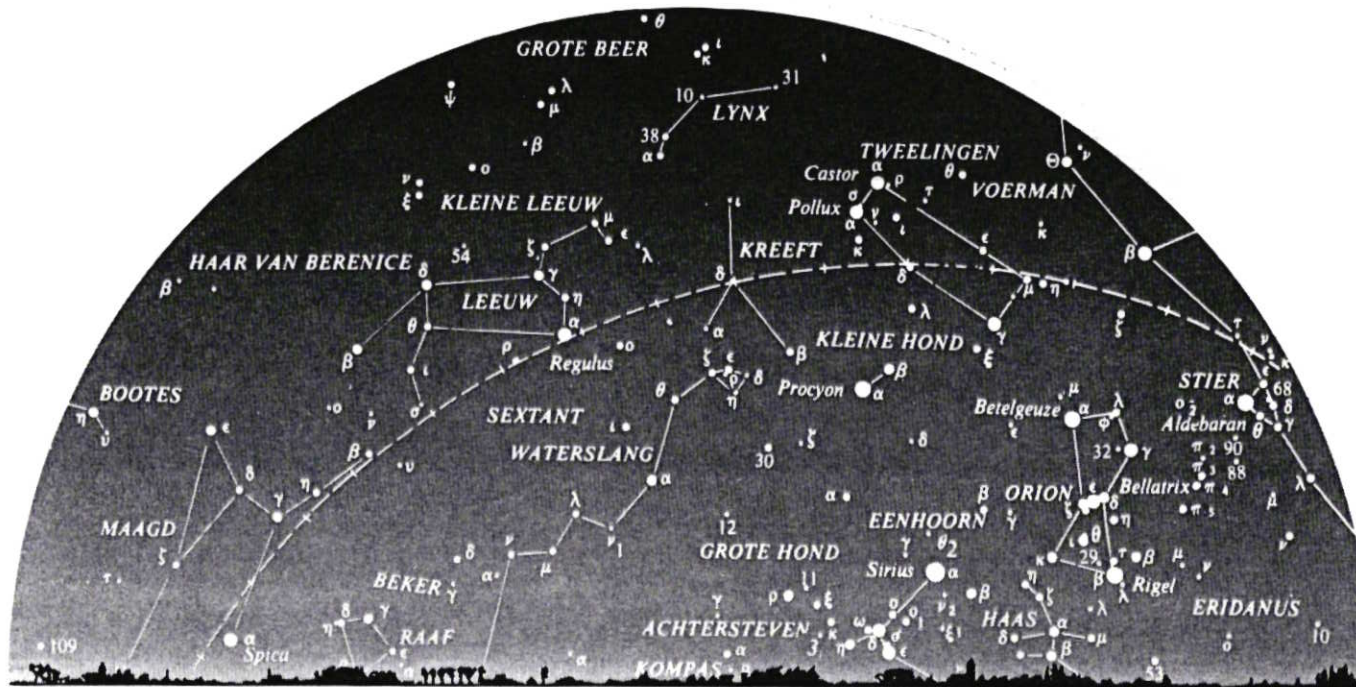
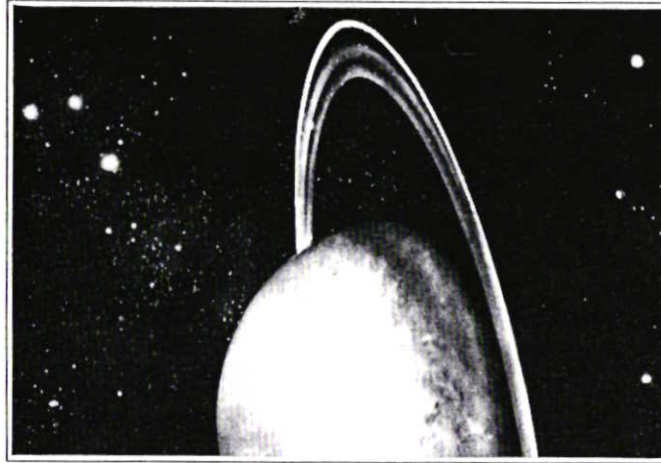
Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
		De Maan staat vlak bij de ster Spica, hoofdster van het sterrenbeeld Maagd		In de ochtendschemering zien we de Maan vlak bij Jupiter staan		
		1	2	3 	4	5
6	7	8	9	10 	Vannacht (12 feb. van 2.27 tot 4.37 uur) zien we de schaduw van de maan lo over Jupiter trekken	Let de komende dagen eens op de Maan, die het asgrouwe schijnsel toont
					11	12
13	14	15	16	17	18 	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

MAART

Venus begint 's avonds boven de westelijke horizon zichtbaar te worden, korte tijd nadat de Zon is ondergegaan.

Jupiter prijkt in de Weegschaal vanaf de late avond tot het aanbreken van de dag.

Uranus en **Neptunus** zijn met een flinke verrekijker even zichtbaar vlak vóór de ochtend-schemering in het zuidoosten.

STERRENWACHT
Schrieversheide

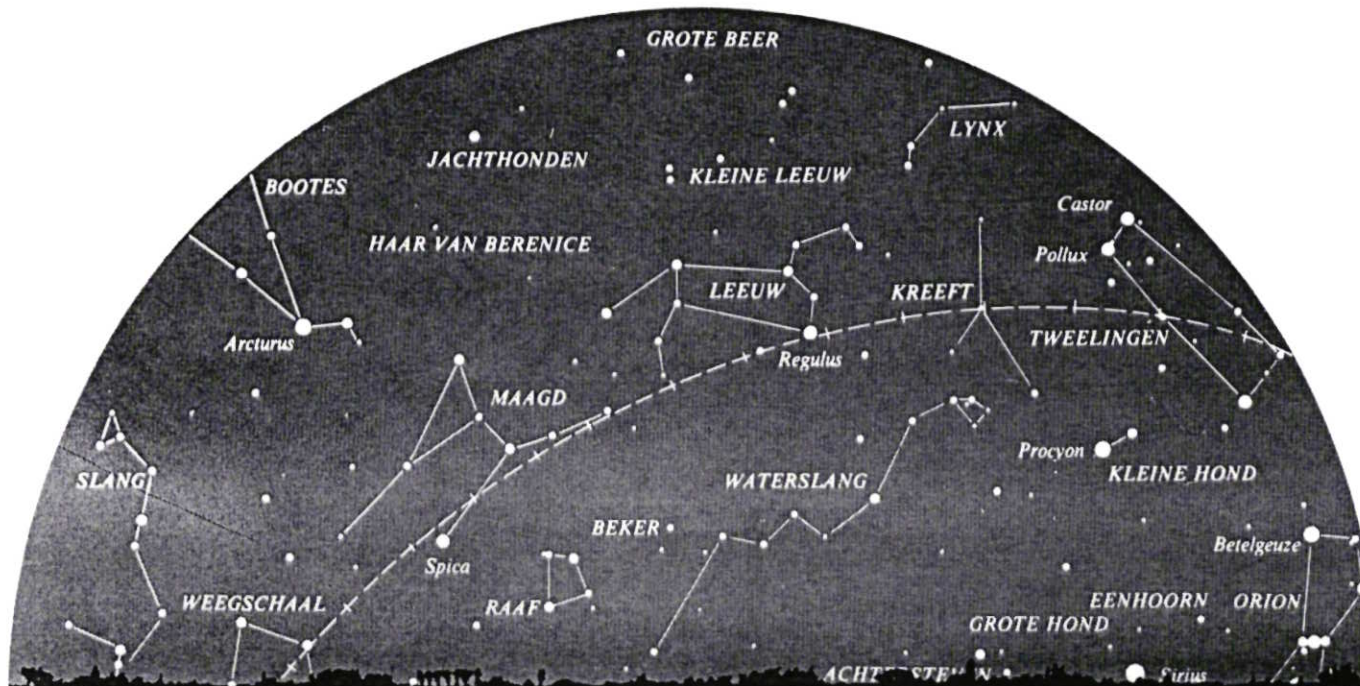
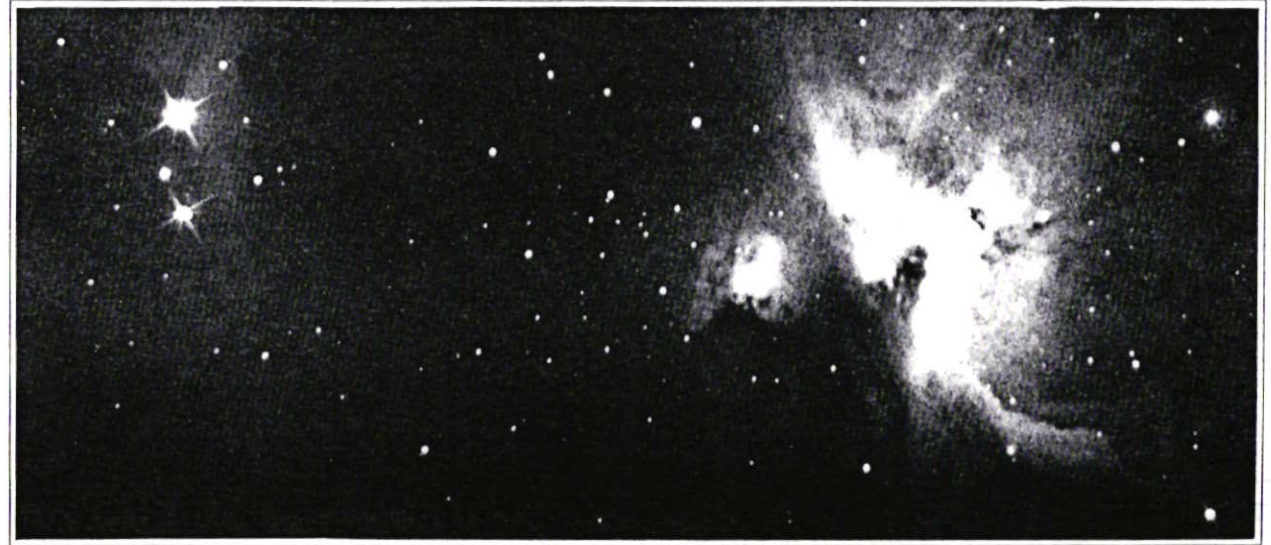
Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
			De Maan staat 2° ten zuiden van Jupiter			
		1	2	3	4 	5
6	7	8	9	10	11	12
	De Maan staat 's morgens vlak bij de planeet Venus				Er zijn vanavond drie sterbedekkingen zichtbaar	
13	14	15	16	17	18	19
Begin van de lente						Vannacht (zondag) gaat de zomertijd in: zet de klok een uur vooruit
20 	21	22	23	24	25	26
27 	28	29	30	31		

APRIL

Venus is 's avonds in het westen te zien; vanaf 15 april gaat deze zeer heldere planeet meer dan twee uren na de Zon onder.

Jupiter prijkt vrijwel de hele nacht in het sterrenbeeld Weegschaal.

Vrijwel de hele maand zijn de Virginiden-**meteoren** actief; vooral tussen 10 en 30 april kunnen enkele meteoren per uur van deze zwerm waargenomen worden. Tussen 16 en 25 april zijn de Lyriden-meteoren te zien.

Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
					1	2
Eerste Paasdag	Tweede Paasdag					
3 	4	5	6	7	8	9
		De Maan staat in de buurt van Venus aan de avondhemel			Landelijke Sterrenkijkdag	Nationaal Museumweekend
10	11 	12	13	14	15	16
Nationaal Museumweekend				De Maan staat dicht bij (9°) de ster Regulus (hoofdster van de Leeuw)	Maximum van de Lyriden meteorenzwerm	
17	18	19	20 	21	22	23
						Jupiter in oppositie; de planeet is dus de hele nacht zichtbaar
24	25 	26	27	28	29	30

MEI

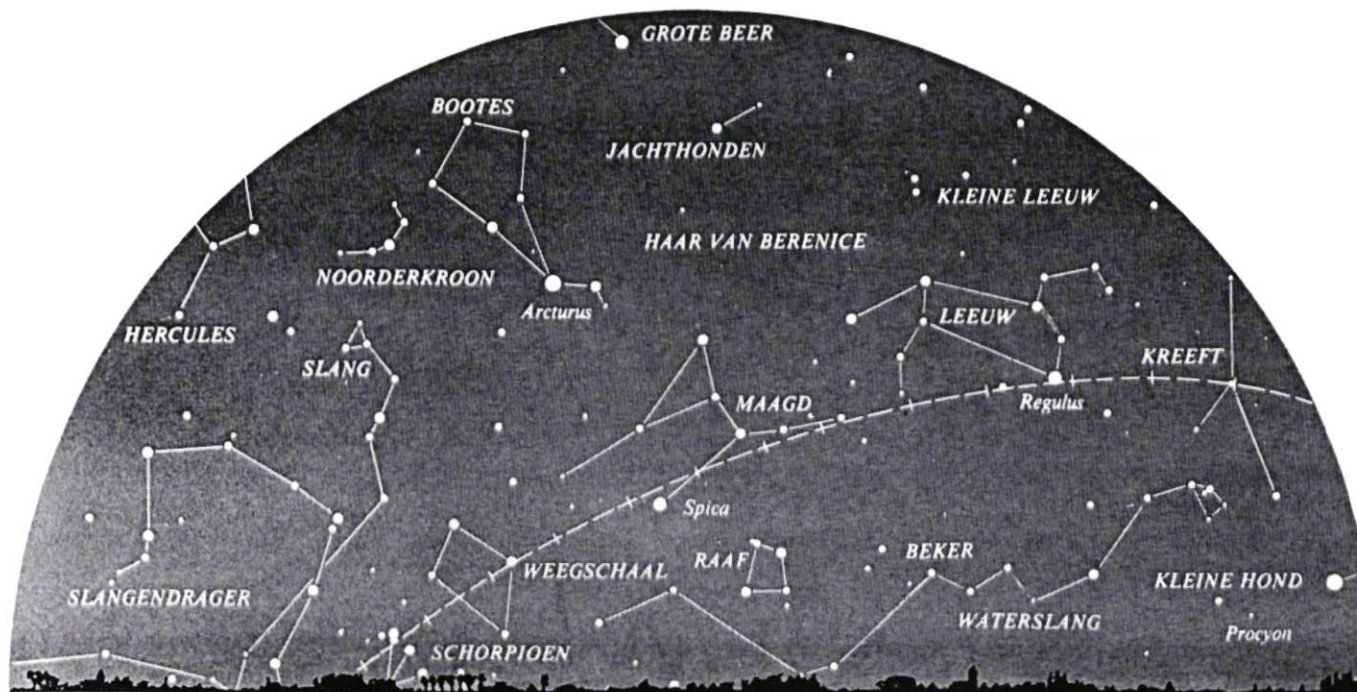
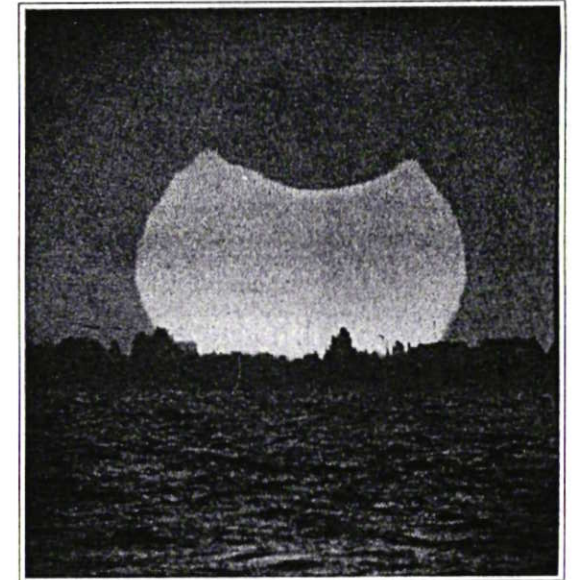
Mercurius is 's avonds even na zonsondergang in het westen te zien.

Venus is het helderste object aan de hemel, 's avonds in het westen.

De planeet **Jupiter** staat een groot deel van de nacht boven de horizon in de Weegschaal.

De planeet met de ringen, **Saturnus**, is 's morgens in het zuidoosten te zien. Hij komt twee uur voor de Zon op.

De **komeet** Tempel-1 is in het sterrenbeeld Maagd te vinden.

Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
1	2 	3	4	5 Venus staat 's avonds vlak bij Aldebaran, de hoofdster van het sterrenbeeld Stier	6	7
8	9	10 Vanaf 19.40 uur is er een gedeeltelijke zonsverduistering te zien! 	11	12	13	14
15	16	17 Planeet Pluto is in oppositie met de Zon. De verre planeet is te vinden in de Weegschaal.	18 	19	20	21
22	23 De Maan staat dicht bij Jupiter	24	25 In de vroege ochtend (vanaf 4.38 uur) kunnen we een gedeeltelijke maansverduistering bekijken. 	26	27	28
29 Vanaf 23.49 uur zien we de schaduw van het maantje Ganymedes over de planeet Jupiter trekken	30	31				

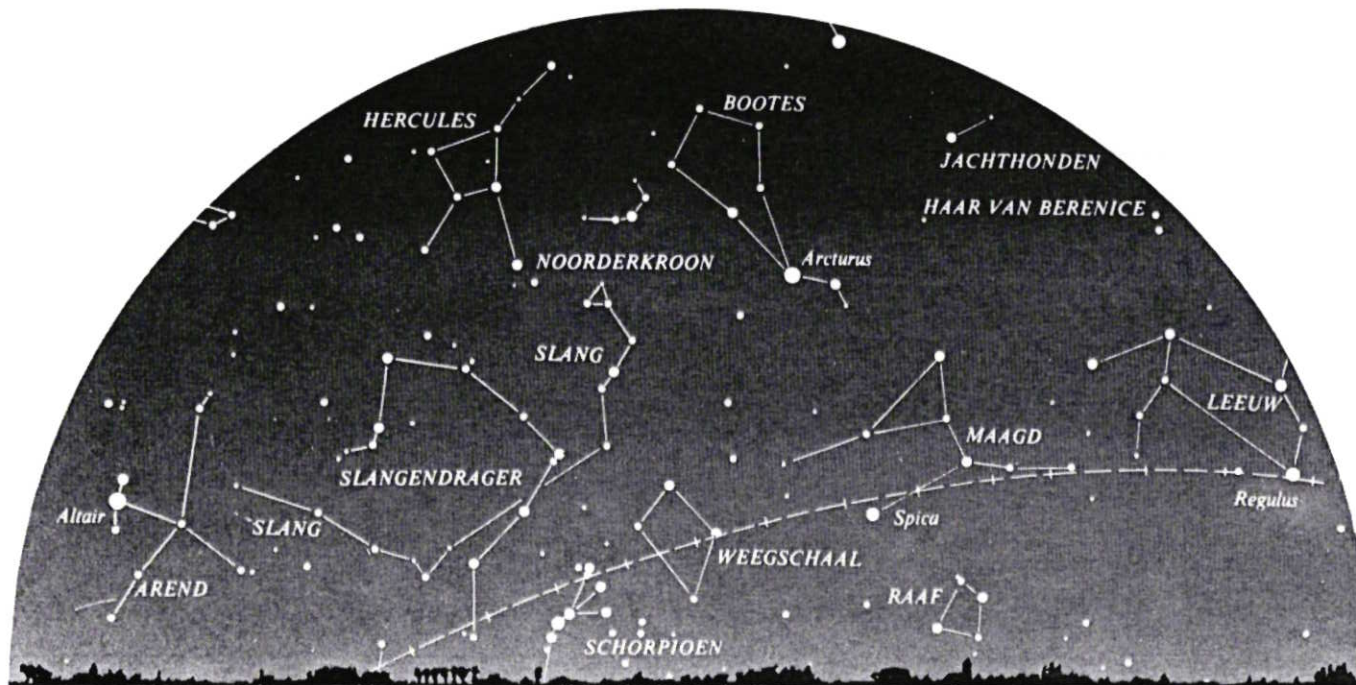
JUNI

Venus gaat meer dan twee uur na de Zon onder en staat als 'avondster' in het west-noordwesten.

Mars komt gelijkelijk vroeger op en wordt 's morgens beter zichtbaar boven de oost-noord-oostelijke horizon.

Jupiter staat 's avonds en tot na middernacht in het oostelijk deel van de Maagd.

Saturnus is 's morgens in de waterman te zien.

STERRENWACHT
Schrievershede

Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
			In de vroege ochtend staat de Maan vlak bij Saturnus			
			1 	2	3	4
De smalle maansikkel staat vlak bij de planeet Mars						
5	6	7	8	9 	10	11
De sterren Castor en Pollux (van Tweelingen), de planeet Venus en de Maan staan op één rij!						De vier heldere Jupitermanen staan allen ten oosten van de planeet; dit is al met een verrekijker te zien
12	13	14	15	16 	17	18
		Zomerzonnenevende om 16.48 uur: het begin van de zomer				
19	20	21	22	23 	24	25
26	27	28	29	30 		

JULI

Mercurius is in de ochtend laag boven de noordoostelijke horizon te vinden.

Als een stralende lichtpunt prijkt **Venus** aan de westelijke avondhemel.

Mars komt geleidelijk vroeger op en is net als Mercurius 's morgens in het oosten te zien.

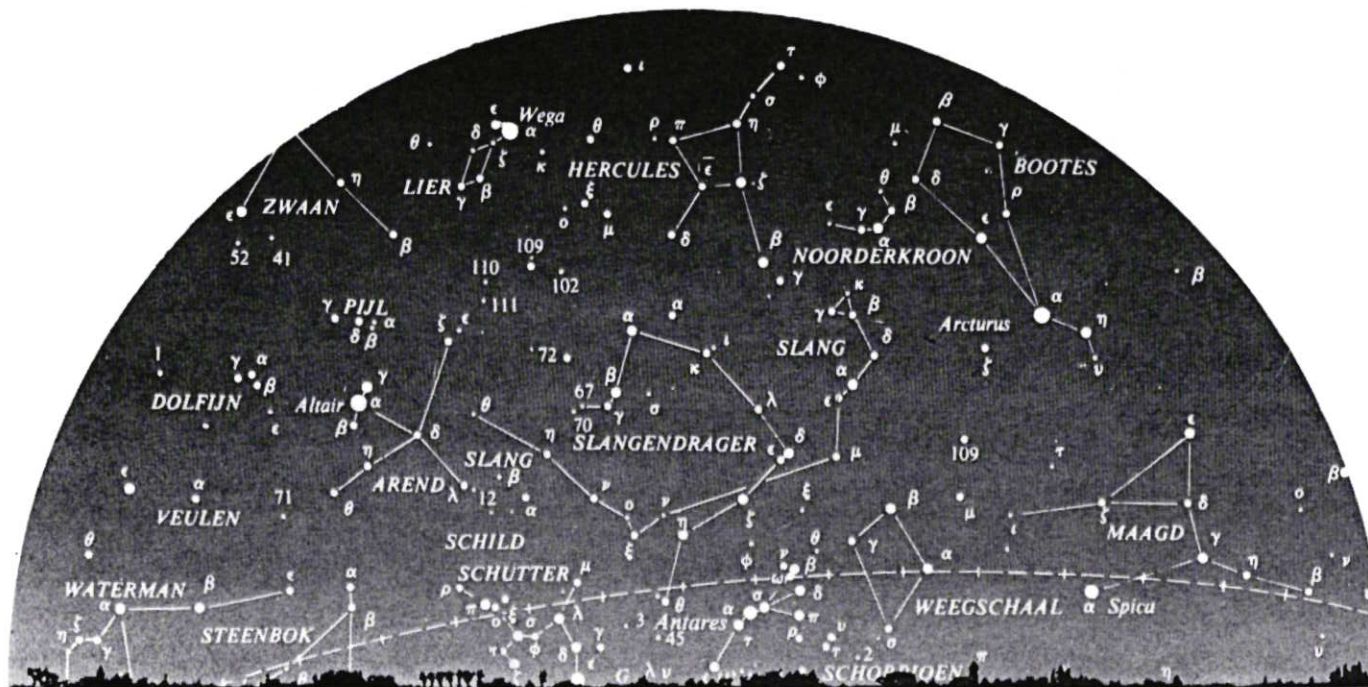
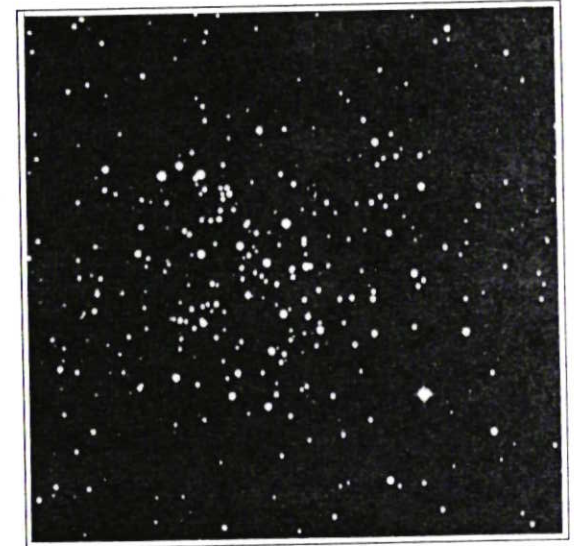
Mars staat in het sterrenbeeld Stier.

De zichtbaarheid van **Jupiter** neemt af; bij zonsondergang vinden we de planeet in het zuidwesten.

Saturnus is de tweede helft van de nacht in de Waterman te vinden; de planeet komt dag na dag vroeger op.

Uranus en **Neptunus** zijn beide met een kleine kijker te vinden in de Schutter.

In de tweede helft van de maand vallen de alfa-Capricorniden **meteoren**.

Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
					De schaduw van maan lo trekt over de planeet Jupiter	
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
Venus staat vlak bij de ster Regulus (van de Leeuw)		De Maan staat 7° ten zuiden van Venus in de avondschemering		Neptunus in oppositie		
10	11	12	13	14	15	16
Uranus in oppositie	Een half uur na zons- ondergang zien we de Maan dichtbij een ster van het sterrenbeeld Schorpioen staan					
17	18	19	20	21	22	23
				De komende drie dagen mogen we relatief veel meteoren verwachten		
24	25	26	27	28	29	30
						
31						

AUGUSTUS

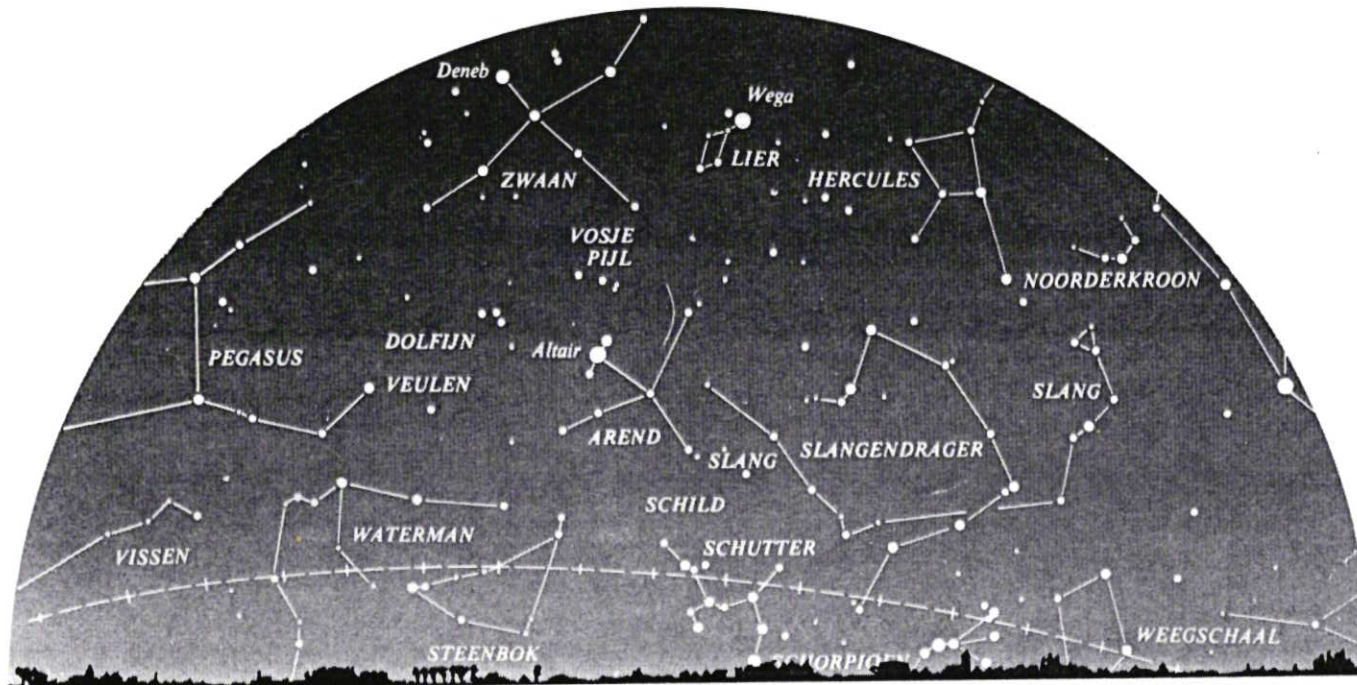
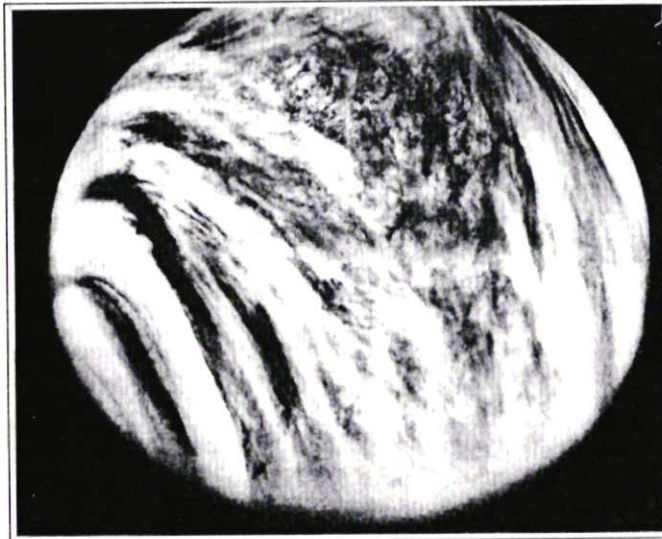
De heldere **Venus** gaat iets meer dan een uur na de Zon onder.

Mars is 's morgens in de Stier en later in de Tweelingen te vinden.

Jupiter blijft 's avonds in het zuidwesten zichtbaar, maar de zichtbaarheid vermindert.

De planeet **Saturnus** is een groot deel van de nacht te zien in het sterrenbeeld Waterman.

11/12 augustus valt het maximum van de be-roemde **meteorenzwerm** der Perseïden.

STERRENWACHT
Schrieversheide

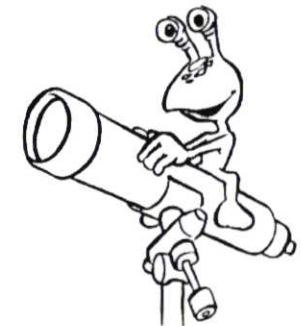
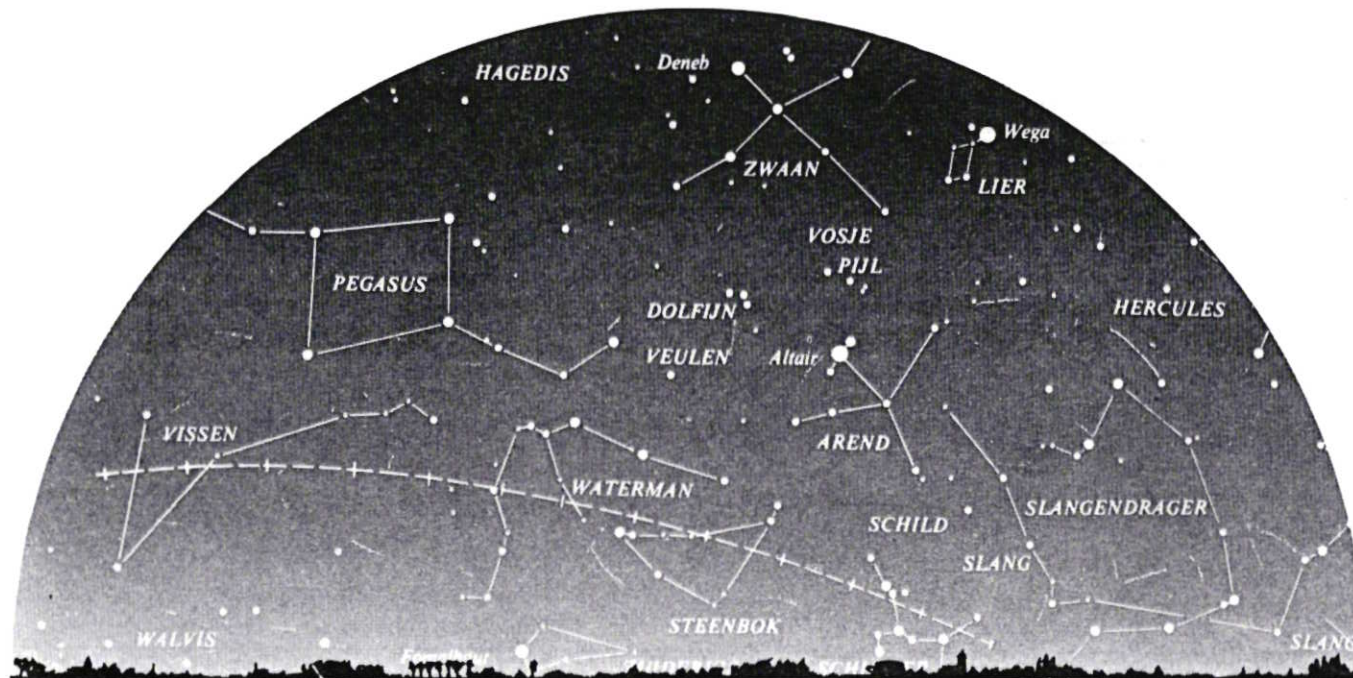

Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
	Wie 's morgens vroeg naar de Maan kijkt, ziet dat hij bij de sterrenhoop de Pleiaden staat					
1	2	3	4	5	6	
7		9	10	Maximum van de Perseïden meteorenzwerm	12	13
14		16	17	18	19	20
21		23	Wie vandaag Venus met een telescoop bekijkt, ziet dat de planeet precies half verlicht is	25	26	27
28	29		30	Deze ochtend wordt planetoïde Vesta door de Maan bedekt		
			31			

SEPTEMBER

Mars is de tweede helft van de nacht in de Tweelingen zichtbaar als een oranje ster.

Saturnus is het grootste deel van de nacht waarneembaar in de waterman.

STERRENWACHT
Schrieversheide

Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
				Saturnus in oppositie: de planeet is de hele nacht zichtbaar		
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Saturnus in oppositie: de planeet is de hele nacht zichtbaar

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

Begin van de herfst

18

19

20

21

22

23

24

Einde zomertijd: zet de klok een uur terug

25

26

27

28

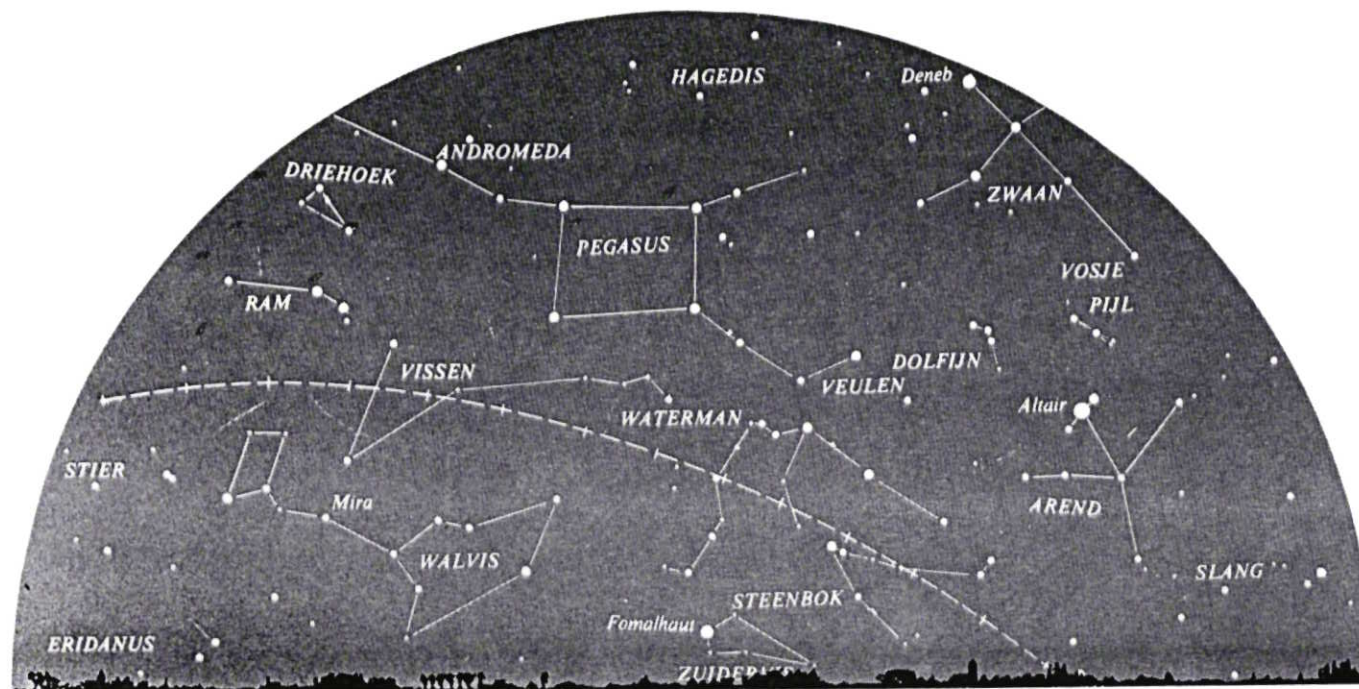
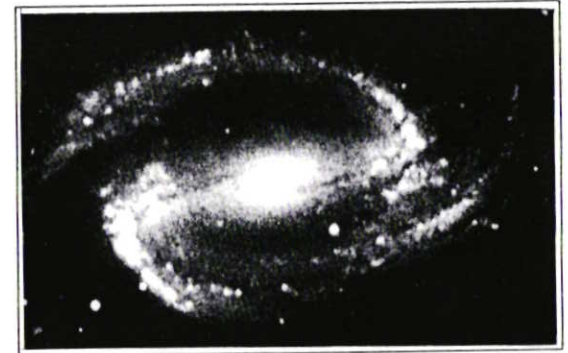

29

30

OKTOBER

Mars vinden we als een oranje ster in de Kreeft.
Saturnus is 's avonds tot na middernacht te zien in de Waterman.
Op 22 oktober bereiken de Orioniden-meteor-
ren hun hoogtepunt.

Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag			
						1			
2	3	4	5		6	7	8	De Maan staat vlak bij Antares (de hoofdster van de Schorpioen)	
9	10	11		12	13	14	15		
16	17	18	Mars beweegt zich door de sterrenhoop Praesepe (Krib) van het sterrenbeeld Kreeft	19		20	21	22	Maximum van de Orioniden-meteoren
23	24	25	26	27		28	29		
30	31								

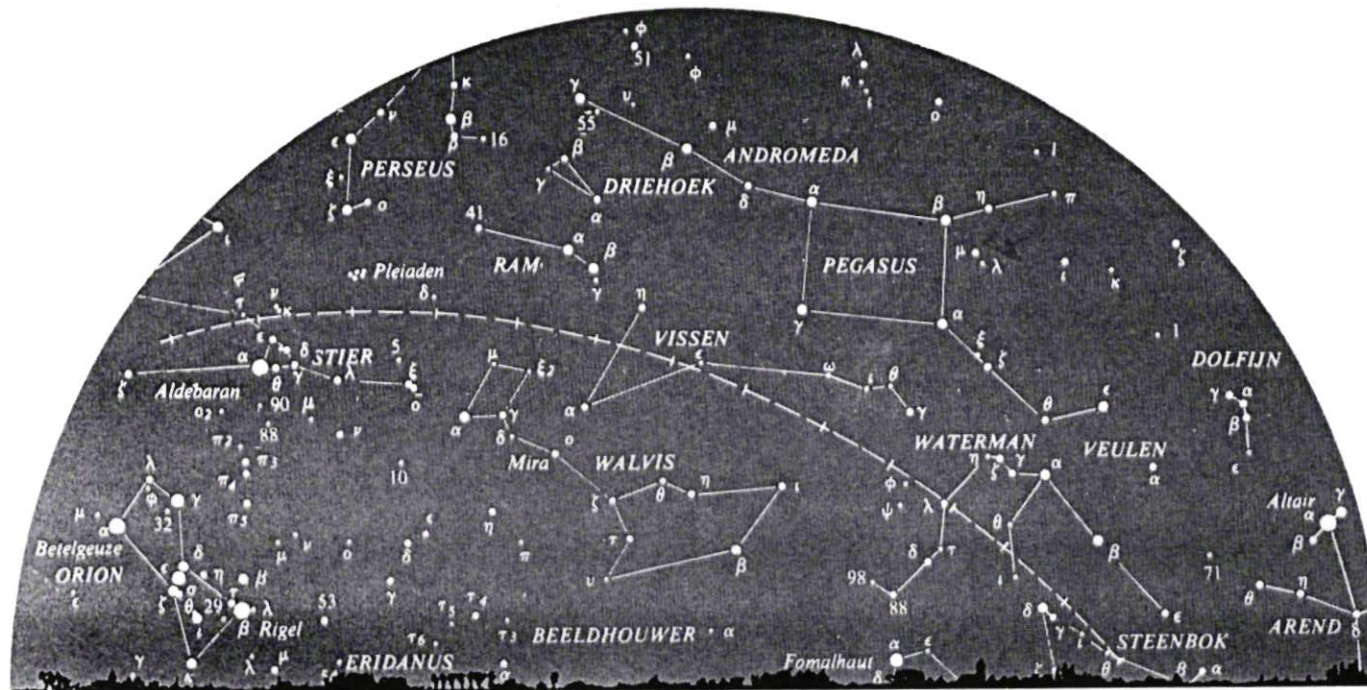
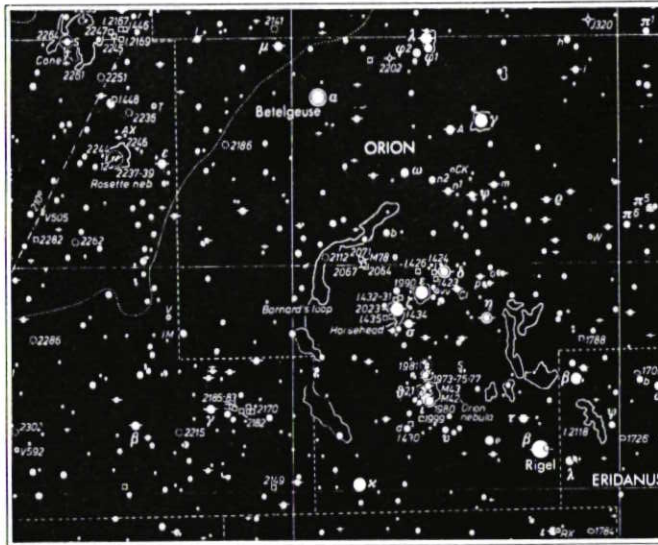
NOVEMBER

Mercurius is tot ongeveer 20 november 's morgens in het zuidoosten te vinden.

Venus wordt snel beter zichtbaar; aan het eind van de maand komt de heldere planeet 's morgens drie uur voor de Zon op.

Mars is van de late avond tot het aanbreken van de dag te zien als een oranje ster.

Saturnus is 's avonds in de waterman te zien. Er zullen af en toe nog wat Tauriden-meteoren te zien zijn.

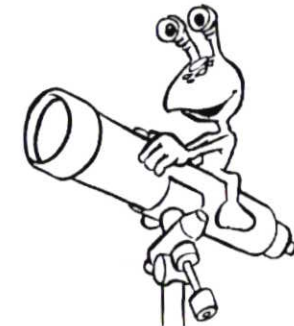
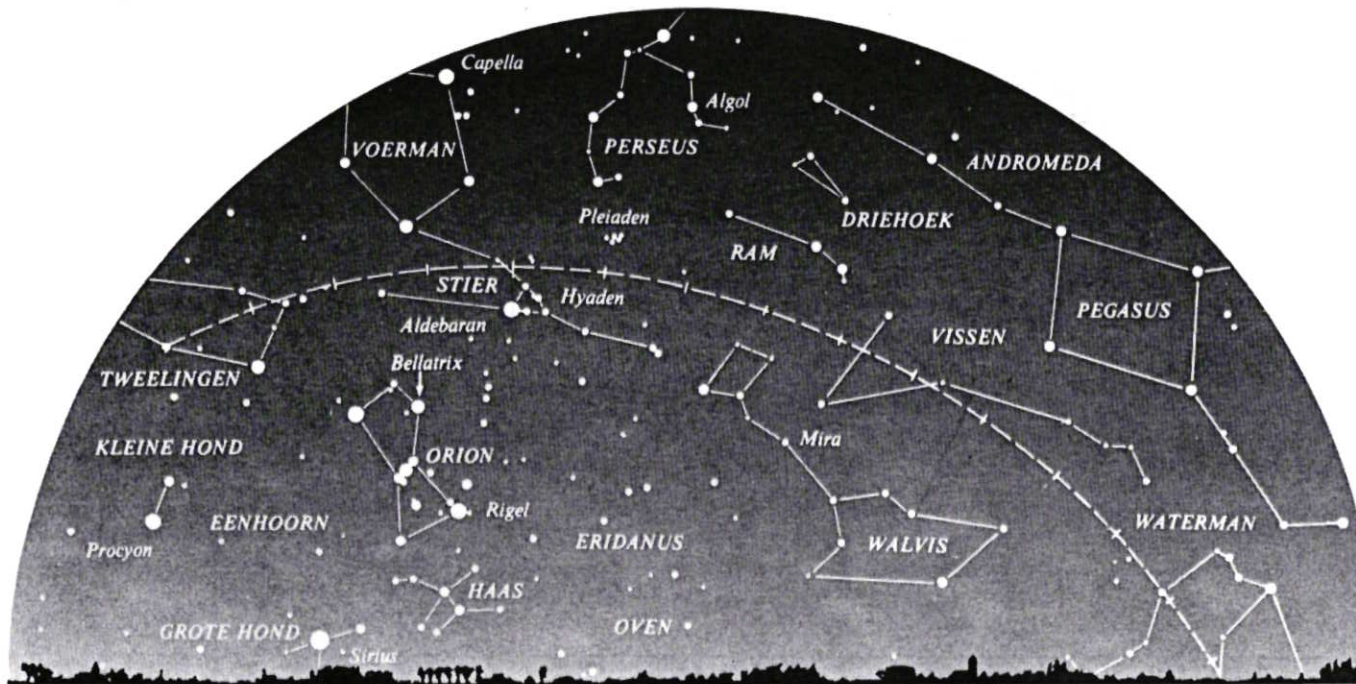
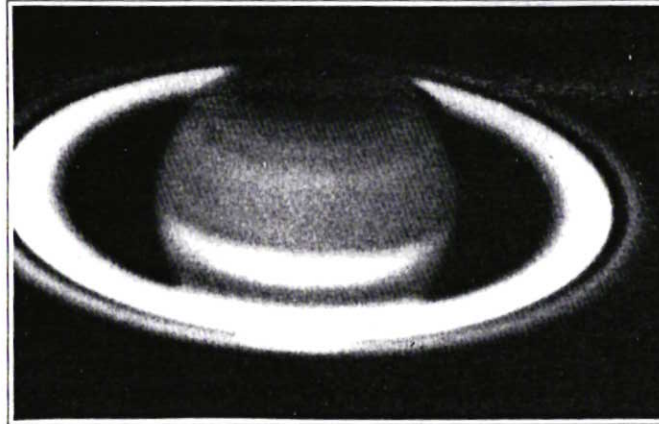

Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
				Maansverduistering in de bijschaduw		
13	14	15	16	17	18	19
					De Maan staat in de buurt van Mars	
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

DECEMBER

Venus schittert 's morgens in het zuidoosten.
Mars prijkt vanaf de late avond in de Leeuw.
Saturnus is 's avonds in de waterman te vinden; de zichtbaarheid neemt af.
De belangrijkste **meteoren** deze maand zijn de Geminiden. Op 14 december bereikt deze zwerm haar maximum.

STERRENWACHT
Schrieversheide

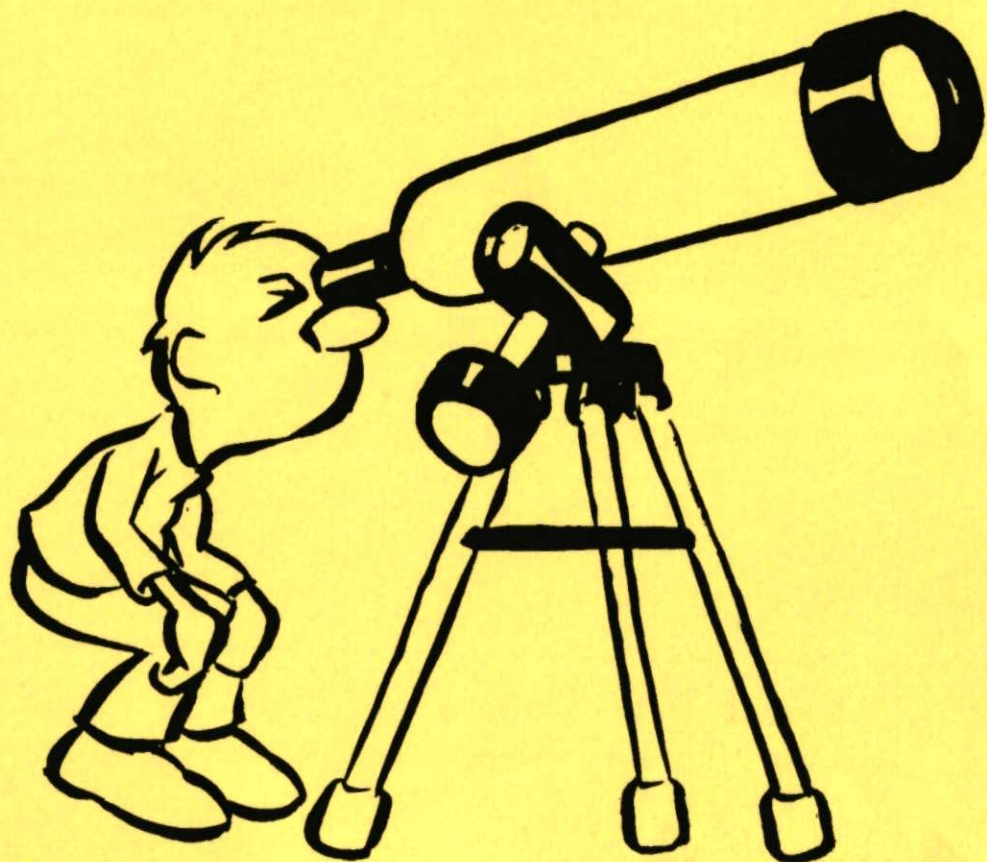
Zondag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
				1	2	3
4	5 	6 De komende drie dagen zijn de Geminiden meteoren te zien	7	8	9 De Maan staat vlak bij Saturnus 	10
11	12	13	14	15 Begin van de winter	16	17
18 Kerstmis 	19 Kerstmis	20	21	22	23	24 Oud jaar en voor morgen: gelukkig nieuwjaar!
25 	26 	27	28	29	30	31

Sterrenwacht Schrieversheide

centrum voor astronomie en technologie

Schaapskooiweg 95
6414 EL Heerlen
tel. 045-225543

Kies ook voor een boeiende en leerzame hobby!
Wordt contribuant van de sterrenwacht; bel
voor meer informatie.

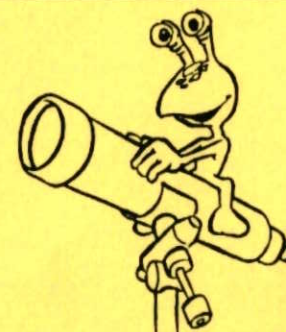
Astronomische Kalender 1994

Samenstelling: J.W. Souren

Als bron voor de astronomische gegevens werd gebruikt de 'Sterrengids 1994', een uitgave van stichting de Koepel (Utrecht).

De Sterrengids is dé jaarkalender voor elke amateurastronoom! Boordevol interessante gegevens over Zon, Maan, planeten, kometen, meteoren, enz.

De sterrenkaartjes van deze kalender 1994 laten de hemel zien van oost (links) via zuid (midden) naar west (rechts).

STERRENWACHT
Schrieversheide

